

IDENTITÁS – ÁZSIAI MOZAIKOK

Lendvay Miklós

ALAPVETÉS AZ IDENTITÁS KÉRDÉSÉRŐL

India, Dzsajszalmer

A sivatag közepén a város olyan, mint a Fata Morgana. Tömör városfalai aranylanak a lenyugvó napban. Sárga, okker, arany csorog le az épületeken. Körötte az ég valószerűtlen, apokaliptikus, vörös pamacsokkal, a sárga leírhatatlan árnyalataival. A homokos térben tevekaravánok, az aszfaltutakon néhány busz.

Pár napja elhagytuk a várost, teveháton, fejünket élénk színű turbán védi a tűz naptól. A szín mutatná, melyik törzshöz tartozunk – csalóka identitás, én a vöröset szerelemből választottam. A hőségtől elcsigázottan keresünk éjjelre táborhelyet. A tevék egész éjjel egykedvűen rágszálják a bokrokról letépett száraz gallyakat. Fekszünk hálósákjainkon, a tűz tompa fénye világít, és az ezernyi csillag. A homokdűnék között kavargó a por. „Vihar lesz” – mondja lázas kanadai barátom.

Öt gyermek apja, közülük három fogyatékos. Ott volt mindegyik szülésnél – aztán éjszakánként az ágyuk mellett. A sivatagban napközben tört rá a láz, alig bírt megülni a teveháton. Most elterülünk a vastag hálósákokban, hosszasan hallgatunk. „Tudod, nem kell a világ végére jönnöd, hogy önmagaddal találkozz.” Bámuljuk a csillagokat. „Ott van az mindig, még csak a karodat sem kell kinyújtanod.” Hallgatunk. Finoman, halkan erősödik a szél. „Sokan Ázsiába jönnek, hogy lecsillapodjanak. Hogy meditatálnak, hogy megismerjék magukat. De én mondom, nem kell kimozdulnod a házadból, hogy önmagadat megismerd. Csak figyelned kell, őszintén figyelned.” Emelkedik a láz, pislákolnak a csillagok, tombol a vihar. Behúzódnak zsákjainkba, turbánunkat a szánkra csavarjuk, zihálva lélegzünk.

INDÍTTATÁS – GYEREKSZOBA

Burma, Mandalay

Alig vannak utak. Por, apró fehér kövek, ebből lehet tudni az irányt. Többnyire viskók, néha kőből épült házak szegélyezik ezt a krátterszerű lyukakkal tűzdelt, meredek, sikamlós portengert. No meg az

árkok, amiben hömpölyög a lé, a sűrű, fekete, orrfacsaró massa. Nincsenek csatornák. Tekerjük a pedált, rozoga kerékpárjaink nyikorognak, arcunkról patakzik az izzadság. Fuldoklunk, szánk elé kötözött maszkunk eltömődik a finom portól. Szemünket marja a teherautók kipufogógőze.

Besötétedett, ázsiai módra, hirtelen. A zötykölődő riksák, teherautók fényszórói pásztázzák az embereket és az utat. Elöttem bennszülött kerékpáros, az első kerék fölé kötözött hatalmas bálával. Itt így viszik a szemetet. Reménytelen küzdelemnek tűnik. Vajon honnan, hová? Innen, ahol az utca, a folyó, az udvar mind tele végláthatatlan szeméttel, hova küszködik ez a pici hangya hatalmas rakományával? Szürreális a kép.

A pásztázó fényekben felsejlik egy apró test, a kerékpáros ölében. A szeméthalomnak támaszkodva, egy alvó, picike gyermek. Meztelen teste alig tűnik ki a porlepte szeméttől. Belefúrja magát, egyensúlyát így tartja meg, miközben apja küzd a pedállal. Alszik? Vagy elalélt? Sejtelmes a látvány, bárcsak tévednék, motyogom magamnak. De nem, nincs tévedés. Ez egy élő, apró gyermek, küzdő-szenvedő apja ölében, szemétre vetve. Ez az ő életének kezdete. S apja minden erejét megfeszítve igyekszik vele a sötétlő, füstös, zajos, bűzös, poros jövő irányába.

INDÍTTATÁS – A KÖRNYEZET

Napokkal később egy teherautó hátulján kapaszkodom, magasan fenn, a hegyekben. Sokan vagyunk a pirinyó járgányon, talán negyvenen is felpréselődünk a platóra. Alul is ülünk a szűk ponyva alatt, a ponyva fölött csomagtartó, azon is sokan, túlon túl sokan. Ismét ránk sötétedett, utak nélkül végtelen hosszú a legrövidebb távolság is. A hat óra alatt hátsómba beleszervült az acélsodrony, ami egyetlen kapcsolatom a járgányunkkal. Ezen egyensúlyozom, kapaszkodom, ez az életem, a túlélésem. Túlélésre kapcsolunk, mint ahogy az itt lakók már életük elején.

Néha megállunk, mert szűkül a por és a szikla, és szembe is jönnek. Nincs út. De építik. A sötétben

látszik, amint fatüzeken, horpadt hordókban melegítik a szurkot. Az asszonyok kalapácsokkal törik a sziklákat, ügyesen helyezik a fejükre a tálkát, azokban viszik távolabb a darabokat. Minden csupapor, az arcok nem látszanak a ruhák mögül. A ruha nem látszik a portól. Az út szélén ponyvák, levágott ágakra akasztva. Sátrak ezek, hevenyészett lakok, az útmunkások otthonai. Éjszaka néhány órára ebbe a porágyba kucorodnak be, pihennek, hogy másnap folytathassák. Napi bérük nem lehet több két dollárnál. De épül az út, talán egyszer ez is elkészül. Ahogy az ország egyetlen autópályája is, 50 év alatt.

A SZOCIÁLIS HÁLÓ ÉS A CSALÁD

India, vidék

A szegénység egybentartja a közösségeket. A házasságok nem szerelemből kötöttek, a családok szövik egyre szorosabbra a szociális hálót az ifjú pár által. Szükség köti össze magát szükséggel, jómód a jó móddal. Az egyén igénye luxus, a közösség diktálja a szabályokat. Hogy a házasság ünnepe gazdag legyen, egyszerre több gyermeket is összehadnak: ha férjhez megy a 16 éves nagylány, akkor 2 éves testvére is vele házasodik. Majd belenő abba! De az ünnepség megvolt – költség, azaz teher a család számára azzal már nincs.

A házasság felnőtt korban számukra halál és új születés. Bár nem szakadnak ki a környezetükből, a családjukból, mégis: el kell felejtetniük korábbi intenci-

óikat, vágyaikat, berögzültségeiket. Helyet csinálni önmagukban, ők valahogy így mondják: meghalni. Mert új élet az, ha valakivel egy új élet kezdődik. És ha születik egy gyermek, ismét meg kell hálnia a korábbi családnak, hogy egy új közösség születhesen. Nemcsak helye legyen az új jövevénynek, hanem hogy meghallhassák, amit ő mond, gyengécske gyermekhangján.

A hovatartozás adja az identitást. A kasztok adják a szabályokat, törvényeket, a karma meghatározza, hogy ebben az életben mi a mozgástér. A legtöbb vidéki ember életében nem mozdult ki messzebb, mint a 10 kilométeres kör, amibe született.

HATÁRÁTLÉPÉSEK INKARNÁCIÓK KÖZÖTT

A halál egy kapu átlépése, kapu az újabb születés előkészítéséhez. Nem is gyászolnak túl sokáig. A halál után a testet segítik, hogy mihamarabb megtisztuljon, hogy a földi bűnöktől és vétkektől tisztulva szabadon engedje továbbköltözni a lelket. Csak a 10 évesnél fiatalabb gyermekek és a szentek tiszták, nekik nincs szükségük tisztítóüzre: őket zsákba csavarva a szent Gangeszbe dobják. De a halandókat a máglya tisztító tűjére helyezik.

A testet először gyönyörű, színes ruhákba bugyolalja a család. Aztán vállukra veszik, énekelve viszik le a Gangesz partjára. Megmártják a szent vízben. Majd énekelve a farakásra helyezik. A gyász jeleként a háját rövidre borotvált fejű legidősebb fiú körbejárja a testet, megérinti lábát, fejét, majd ismét lábát, fejét.

Imát mormol. Meggyújtja a rakást. Aztán egy korsót vesz a kezébe, szentelt Gangesz-vízzel. Megnézi a halottat, utoljára. Ebben a földi burokban ők már így nem látják egymást. És eljött a döntő pillanat: hátat fordít, valami végérvényesen végetért, a földi szál elvágatott. Kezében a korsót a feje fölött hátrahajítja, és elindul előre, a jövőbe, nem néz vissza. Leül a család mellé, s megvárják, 4-5 óra hosszan, amíg a máglya elhamvad. És elindulnak az inntól kezdve már másképpen felépítendő, új életbe.

MAGYAR IDENTITÁSKERESÉS – A HIMALÁJÁBAN

India, Darjeeling

Hűvös az idő, a magas Himalájában vagyunk. Itt esznek húst, isznak alkoholt. Tisztaság, rendezett utcák. Néhol kiérték: „Köpésmentes övezet”. Felüdülés a síksághoz képest, ahol a bételköpöttől és az ürüléktől sikamlós utakon jártam. A hűvös idő ellenére a teaültetvényeken dolgoznak, a cserjék bírják ezt a csípős hűvöset – leget süt a nap.

A temető sírjait benőtték a bozótok, az egész terület elhanyagolt, gazos, lehangoló. Két sír mégis tiszta és rendezett: egy angol katonatiszté és Kőrösi Csoma Sándoré. Felkaptatok a hegyoldalban elterülő sírok között, a kicsi bódéhoz, amelyből lelkesen integet a gondnok. Méreget, még nem tudja eldönteni, angol vagyok-e vagy magyar, honnan érkezett számára a szívmengető borralaló. Elárulom neki, hogy hun

vagyok, így aztán megkapom a nekem való magyar emlékkönyvet.

Böngészgetem a bejegyzéseket. Sokan zarándokolnak ide, erre a „véletlen” helyre. Kőrösi úton volt az indiai Kalkuttából Tibetbe, megbetegedett, és néhány nap alatt elvitte a betegség. Darjeeling az utolsó napokat jelentette életében, életrajzában nem egy tudatosan választott hely. Mégis idejövünk, mi magyarok, egyedülálló és semmivel nem rokon nyelvünkkel, számunkra ismeretlen származásunkkal, és merengünk azon az emberen, aki itt a távoli Ázsiában kutatta népünk eredetét.

Megállunk ezen az esetleges helyen. Lenézünk az apró, benőtt sírhalmokra, a távoli teaültetvényt pásztázza tekintetünk, és aztán írunk a könyvbe néhány magasztos gondolatot, a Himalája tövében úgyszólván emelkedett a lélek. Hazagondolok. Könnyezem. Népünk daccal és konoksággal, tehetetlen lázadó kamaszként mindenéről lemondott. Hova lett ez a nép? Mink maradt? A büszkeségünket itt a Himalája végtelen magasságában ízlelgetem, maradt-e belőle valami? A gondnok kezébe nyomok néhány rúpiát, maradna az a síremlék a későbbi látogatók számára is makulátlan folt.

ANTROPOZÓFIA ÁZSIAI MÓDRA

India, Mumbai, majd Hyderabad

Felhívom a számot, este már együtt ülünk egy bollywoodi táncos mulatságon. Színházi fesztivál,

nyilvános, ingyenes, a tengerparthoz közel. A színek ázsiaiak: sokfélék és gyönyörűek, ilyenek az emberek is. Megpihen rajtuk a szem. A látványban gyönyörködöm. S nekik ez az egyetlen, ahol nyomorukból ki tudnak kukkantani, és megemelni európai szemmel nézve reménytelen életüket: az ünnep. A vallással áthatott, beágyazott közös együttlét. A ruhák és ékszerek ilyenkor tündöklőek, a nincstelenek is valahonnan kerítenek maguknak. Mert ez az első: a magasztosabbal, felsőbbrendűvel közösen, közösségben keresett és ápoltt kapcsolat.

A tánc modern. Bollywood amerikai mintára gyártja az érzelmeket, persze a fűszerek hozzá ázsiaiak: a mozdulatok, a ruhák, a megjelölt harmadik szem itteni hozzávalók. S a tánc előtt persze ima, közös fohász, az istenek megidézése együtt. Indiában a parlamenti ülés, üzleti tárgyalás is evvel kezdődik: emlékezés az isteni eredetre (amit oly fájdalmasan nehezen lehet lehozni a földi létbe).

Mellettem ül az indiai antropozófiai mozgalom vezetője. Mulattatja a show, gyermekként szórakozik, nevet. Nevet azon, hogy filmezni próbálom a füstben hol előbukkanó, hol eltűnő táncot. A szünetben meséli, van három Waldorf iskola, és most lesz a közös olimpiájuk. Meg akarom-e nézni őket?

Messze van az iskola - hatalmasak itt a távolságok, Mumbai közel 18 millió ember. Tömött vonaton utazom, emberek mindenütt. Jellegtelen betonépület, kiszáradt, kopár udvarral, falanszter. Belül az

ismerős fátlyak, varrott babák, a falak festett színei akár nálunk is lehetnének, szintúgy a fából faragott székecskék. Francia fiatalember a mentoruk, egy évet járt tanárképzőbe még odahaza, ezzel ő már itt a szakember. Elbűvölő gyermekek, nem túl nagy osztályok.

Az olimpiai felkészülés az udvaron folyik. Gerelyhajítás, diszkoszvetés, távolugrás. Magyar Waldorf-olimpiai múltammal, Bothmer gimnasztikai végzettségemmel sokat tudok segíteni nekik. Más a test, lágyabbak az alapvető mozdulatok. Nehezebb lendületet venni, erőteljesen elrugaszkodniuk a földtől. Nehezebb a célt megkeresni, és céltudatosan előreküldeni a gerelyt. Nehezebb kiterjeszkedni a horizontra, röptetni a diszkoszra írt, isteneknek szánt üzenetet. Forróság van, por, nehezebb a testet művelni, mint nálunk a zöld gyepen a hűvös, törekvő Európában.

Az olimpiai verseny Hyderabadban, egy alapvetően muzulmán vallású város kietlen, árnyéktalan sportarénájában, hőségben zajlik. Három iskola osztályai, lehetnek vagy ötvenen. A lelátókon az iskola alsóbb osztályai, fedetlen napsütésben, nézik a nagyobbakat a salakos pályán. Szolgákat béreltek, akik most beöltözve ülnek az olimpiai láng fahasábokból rakott tüze előtt: ők az istenek, akik szemlélik az emberi erőfeszítést. Esküdtétel, az istenek köszöntése. A tűző napon, vörös porban elkezdődnek a versenyek. Meglepődöm: egymás ellen versenge-

nek a gyermekek, nem magukhoz képest próbálnak jobbat, többet elérni, nem önmaguk meghaladása, gyengeségük legyőzése a cél. Itt vannak helyezettek, a végén díjakat is kapnak. A modern kori olimpia teljesen pontos másolata, a partvonalon istenekkel megtűzdelve. A záróceremónia hosszú, van benne koreográfia, beszéd, ének.

Keresik identitásukat. Ötödik osztály, harmónia, a test birtokba vétele. Hogyan is van ez görög módra, s hogy van mumbaii, hyderabadi módra? A válasz még várat magára.

Elit iskola, csak azok jöhetnek ide, akik jómódúak. Divat, sikk. Este ünnepség, gyönyörűen beöltözött gazdagok. Ilyen pompával csak maharadszák képesek ünnepelni. Az indiai emberi szépség elbűvöl: szebb embereket talán nem láttam még, mint ebben az országban. Egyszer egy riksán leült velem szemben egy pár, megvilágította őket a lemenő nap – földreszállt istenek, csak ezt tudtam motyogni, miközben a látványtól mindent elfelejtettem. A mai estére az iskola kosárlabdapályája átalakult: minden pompázik a fáklyák és gyertyák fényében. Pazarul terített asztalok, a fűszerek illata, a lány lasszik és gyümölcsnedvek. A szolgálk kínálják az ételt és italt, tüsténkednek. Jönnek hozzám a szülők, tanárok, óvónők, mesélek, fehér ember, mesélnek, színes emberek. Közös alapunk az antropológia, miközben szinte mindenünk különbözik. Találkozunk, amennyire a különbségek ellenére erre képesek vagyunk.

FELSZABADULÁS A MEGHATÁROZOTTSÁGBÓL

India, Madras (Chennai)

Mindkét név egyazon várost jelöli – és mindkettő hangzása misztikus világokat vetít elém. A térképen rengeteg folyó, képzeletem kékre festi őket. A valóságban aztán ragacsosak, feketék, bűdösek: a város szennyvízcsatornáit. Menekülök, a tengerpart hatalmas hullámaival és tiszta vizével megnyugtat. Mulatok a lovasrendőrökön, amint vékony, száraz vesszőikkel kergetik a fürödni vágyókat: fondorlatosak a hullámok, veszélyes lehet bennük megmártózni. Az indiaiak meg lélekben gyermekek, legyenek bár korban aggastyánok: csak az ütleget nyelvért értik. Sírnak aztán egy kicsit, de nem sokáig azt sem, gyermekkönny hamar szárad.

A parkokban árnyat remélek. Keresem a Teozófiai Társaság épületét. Megtalálom, rengeteg légyökerű fa és sok épület mellett. A hatalmas épület kong, csak a szobrok sorakoznak: Krisztus, mellette Buddha, és a többi próféta, békében. Aztán előkerül a társaság vezetője, egy ausztrál ember. Idős, kicsit panaszkodik az újabb idők lagymatag érdeklődésére, no de egy órát mesél nekem, szunyókálva.

Átmegyek az út túloldalára. Krishnamurti alapított itt iskolát. Egyszerűen csak így nevezik: Az Iskola. Mahatma, az iskola vezetője békésen beinvitál, beszélgetünk. Bóklászhatok kedvemre az iskolában, a hangulata szabad és egészséges. Jó itt lenni – s miután már voltam a két sokkal szervezettebb, szigorúbb rendű indiai Waldorf iskolában, élvezem a kötetlenséget. Hatalmas előadóteremben mindenki: a legkisebb elsőstől a nagy végzősökhöz, és a felnőttek is ott vannak mind. Előadás? Prédikáció? Elmélkedés? Egy kicsit mindegyik. Egy szülő beszél arról, hogy mit is jelent számára a fegyelem. Csóválom a fejem, minek kell ezt egy elsősnek hallania, de látom a szemem sarkából, hogy rajzolgatnak, motoznak a kicsik. Talán csak egyszerűen jó így együtt lenni? Mindenesetre nekik tetszik az akolmeleg. Mindenki együtt. Nekem is tetszik. A nap mindenkire süt, és mindenki azt veszi belőle, amire képes, s ami kell neki?

Kezükkel tesznek-vesznek. Kézművesek, rajzolók, kertészkedők mindenütt. Meghökentő sokféleség, rácsodálkozom a kreativitásra. Tarka szövegetek szönek, készítik az ebédet. Az indiai színek és illatok telítik az érzékeket. Kosárlabdáznak a pályán. Könyvtár – ezen a földrészén ritkaság – sok szép könyvvel. A zsidó gyermekhadat körbeöleli a park, hatalmas fáival.

Krishnamurti azt mondta: Fel kell szabadítani a gyermeket a szülő általi meghatározottságból. Szóval: hogy ne telepedjen rá annak a karmája, az ő igazsága, az általa vitt sors. A szülő ehhez általában kevés, a legjobb szándékú sem képes rá, hogy szabaddá váljon, hogy megtörje a sort. Igen, a szabadság felé vezető út. Lazítani a karmikus szorításon, szabadabbá tenni a gyereket, hogy saját sorsához, identitásához találjon. A tanár ebben segíthet – ezért alapult az Iskola.

Érzem a felszabadultságot. Értem az erőfeszítést, látom a törekvést, érzékelem a megengedést, hogy

akár még ebben is tévedjünk. Nincs erőlködés, jószándék és jóindulat van. No meg aktív tevés. Szeretet.

IDENTITÁS A JÖVŐBŐL – RAGASZKODÁSOK, MANKÓK NÉLKÜL

India, Auroville

A területet India adta a világegyetemnek, India önzetlen ajándéka a Föld lakóinak. Nem Indiához tartozik, de más országhoz sem. Senkié, mindenkié. Se politikai, se gazdasági identitása nincs. Semleges, nyitott mindenre. Seholsincsország. Mint az Őrségben Hétrétország, játék: csináljunk magunknak egy országot, amelyet mi szeretnénk, a fantáziának határa csak a mi szűkkeblűségünk.

Nézem az alapítás képeit. Az alapkövetélt a fáklalángok fényében. Magyarország és 123 másik ország földjét helyezik az urnába, a helység szellemi közepén. Egy város születik, amely nem tulajdona egy nemzetnek sem, hanem az emberiség egészéé. További képek: hosszú hajú hippik házakat építenek, 1968 levegője, farmot csinálnak, fákat ültetnek. A kietlen tájból kert, erdő lesz. Épül a Matrimandir, Auroville szellemi központja, egy hatalmas banyan fa mellett. Kívülről aranypajzsok fedik a hatalmas gömböt. Tetején nyílás, melyen keresztül természetes fény világítja meg a világ legnagyobb kristályát.

Napokig készülődöm a Matrimandir körül épített, különálló, szírom alakú terekben. Különböző színek, a lila különböző árnyalatai, ebben ülök. A tiszta fényt elviselem majd? S harmadnapra belépek. Nézem a kristályt a hófehér-tiszta teremben. Hatalmas, több emelet magas, összefüggő, tagolatlan tér. 12 oszlop, 12 erény egy szabályos körben. Tükröződések mindenütt. A kristály anyaga kivehetetlen, csak a fénytörés látszik, s a tartólábak okkult jelei.

Sokan nézzük, ülve a körben. Csend van. Nincs rituálé, nincsenek faragott képek, leborulás, prédikáció, jóga, semmi. Tiszta figyelem és jelenlét: semmi más. Egy órán át nézzük, majd elsötétül a fenti nyílás. Kimegyünk a térből, némán a hosszú lépcsőkön, egymás után, ki a gömbből. Szédülök.

Leülünk a nagy banyan fa alá. Az emberek arcán megmaradt s tükröződik a kristályfény. Nincs mit mondani. Besötétedik, hazabiciklizem. A közösségbe. Ahol a ház senkié és mindenkié, ahol nincs magántulajdon. Ahol az itteniek nem használnak pénzt. Ahol összegyűlnek előadásokon a filozófus gondolkodó németek, meditálnak a szelíd horvátok, a kristály körül összegyűlnek a misztikus lelkű oroszok. Az emberek olyanok amilyenek, s minden felnagyul, mintha nagyító alá kerülne. Mintha a kristály nemcsak a fényt törné, de tisztítaná egyben a tekintetet is. A világ előttünk, tiszta fényben.

Goetheanum. Szellemi központ, iskola. Több és más, mint néhány tonna beton. A világ 1000 Waldorf iskolája. A három Waldorf iskola (Mumbai és Hyderabad). A Krishnamurti iskolák. Krishnamurti, a csendes beszélgető, aki visszautasította Besant neki szánt messiásszerepét. Az ashramok. Tele velük ez a környék. Az Anya és Sri Aurobindo, ashramjuk Pondicherry-ben és az általuk megálmodott Auroville, a jövő műhelye. Tiruvannamalaiban, az Arunnachala hegyén a világ elé rángatott egyszerű fiú, Ramana Maharshi. A világot megrázó Vivekanandam, a lánglelkű zarándok, aki bejárta és lángra lobbantotta Indiát.

Emberek, kutató emberek, kiket ma evvel a szóval illetnek: guruk – bár maguk visszautasították ezt. Mindegyikük (szó szerint értsd: mindegyikük) a valláson túli állapotot, az eleven megismerést találja meg. Sokuk úgy gondolja: a fizikai világ nem véletlen, nem visszahúzódni kell, hanem tevékenykedni, tenni a dolgunkat. Ki vagyok én? Mi a sza-

badság? Mi az elme? Mi a vallás? Alapkérdések. Ezeket feszegetik. Tudni: függőség. Firtatni: jelenlét, élet. S talán éppen ezért, egyikük sem volt hajlandó beállni egy táborba sem.

Sorolhatnánk. Nem hosszú a sor. Vagy mégis?

UTAZÁS KÖZBEN – OTTHON LENNI

India, Bombay mellett, a hely számomra ismeretlen

Talán mégiscsak el lehet ebből is mondani valamit. Merthogy mindig erre vágytam. Nem körülbelül, hanem pontosan erre. A teljesség és a beteljesülés meglepően valóságos. Erre vágytam: otthon lenni.

Felszállni egy hajóra, s semmit nem tudni. Nem tudni, hova megy. Nem tudni az irányt, nem tudni semmit. Jegyet váltani találomra, rámutatva egy ismeretlen fajta megrajzolt betűkkel kiírt névre a célállomások közül, kifizetni a menetdíjat, s felkapaszkodni az ismeretlen nyelven kiabáló-hangoskodó tömegben. Felmenni a forró felső fedélzetre, ahol perzsel a nap. Bámolni a hatalmas vizet. Az előbukkanó szigeteket a ködfoltos messzeségben. Nézni a vakító messzeséget, ahogy a víz szürkésége összemósodik az ég vakító fehérségével. Találgatni, melyik szigethez kanyarodunk majd.

Aztán megérkezni. Kiszállni az ismeretlen szigeten, amelynek nevét sem tudom. Felszállni egy buszra, amely ki tudja, melyik faluba megy. Nézni a döcönő tájat, hallgatni az ismeretlen beszédet. Zötykölődni, s megérkezni, valahová.

Aztán kimenni a tengerpartra. Nézni az embereket, a lovakat, a távolban az erődöt a víz közepén. Lovashintón vágatni a falubeli gyerekekkel, kikocsizni az erődhez. Bámolni a lányokat, amint hatalmas szö-

gekkel feszegetik a kagylókat a sziklákról. Nézni a hullámok rajzolatát a hátramaradt homokban.

Fényképezni a sráccokat, lányokat. Mutatni nekik a digitális kijelzőt, nevetni elképedésükön, részesei örömeikben. Nézni az érkezőket, akik mind lencse elé akarnak kerülni. Aztán visszasétálni a főutcán. Nézni a cipész csonka lábát, amint szandálomat két lábfeje közé szorítja, hogy megvarrja a felfoszlott varrást. Nézni a tájat, a falut. A látvány minden pórusomba mint egyetlen valóság ivódik. A falak, a tetők, az udvaron álló biciklik: semmi nem idegen, elképesztő valóságos súllyal létezik.

Könnnyen venni a megérkezést a buszállomásra. Felszállni a buszra, mosolyogni. Nézni a tájat, búcsúzni könnyedén. A hajó még nem vár a parton, de hamarosan megérkezik. Felszállni a hűvösödő estében. Vacogni a felső fedélzeten, szemben a süvítő széllel támasztani a korlátot. Kémlelni a sötétséget, a távoli hajókat, a horgonyzó óriási teherhajókat. Tudni a célállomást: Mumbai. Tudni a szállodámat. Tudni a nyelvet, tudni a pénzt, ismerni az utcákat, a szokásokat, az embereket. Tudni a hazámat, a dolgomat, tudni rokonaimat.

Ebbe a tudásba beleívódik valami, ami egyszerre képeszt el természetességével és kifürkészhetetlen ismeretlenségével. Hogy alapjában nem tudok mégsem semmit. Talán így: felszállni az életünkre, s kémlelni a forró fedélzetről a szigeteket, s támasztani a hideg estében a korlátot a hűvösödő szélben. Nem tudni semmit, kérdezni, kutatni, s mosolyogni életem eddigi mankóin. Keresni s nem találni a szavakat, fogalmakat, de tapasztalni a szavakon túli létezését. Felőni, és belelépni a jelenbe.

Mindig erre vágytam. Otthon lenni.

A fotókat KONTRA ÁGNES készítette.

SZERKESZTŐSÉGI FELHÍVÁS

Szívesen várjuk saját cikkek magyarul, németül vagy angolul szerkesztett kéziratainak beküldését az alábbi email- vagy postai címre (floppy/pendrive és nyomtatott verzió):

ANTROPOZÓFIA c. folyóirat szerkesztősége

LENDVAY MIKLÓS felelős szerkesztő

MAGYAR ANTROPOZÓFIAI TÁRSASÁG, RUDOLF STEINER HÁZ

1026 Budapest, Riadó utca 2/b.

email: folyoirat@antropozofia.hu

A szövegek tartalmáért a szerzők vállalnak felelősséget.

A nem felkérésre beküldött kéziratokért a szerkesztőség felelősséget nem vállal, azokat nem őrzi meg.